

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2008-2009

15 januari 2009

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR CULTUUR, JEUGD, SPORT EN MEDIA

INHOUD

Interpellatie van de heer Dirk de Kort tot de heer Bert Anciaux, Vlaams minister van Cultuur, Jeugd, Sport en Brussel, over de uitvoering van het masterplan voor de renovatie van het Koninklijk Museum voor Schone Kunsten Antwerpen (KMSKA)

1

Met redenen omklede motie

5

Vraag om uitleg van de heer Jos Stassen tot de heer Bert Anciaux, Vlaams minister van Cultuur, Jeugd, Sport en Brussel, over het cultureel erfgoed van de gemeente Doel in het kader van het erfgoedconvenant met het Intergemeentelijk Samenwerkingsverband van het Land van Waas

5

Vraag om uitleg van de heer Gino De Craemer tot de heer Bert Anciaux, Vlaams minister van Cultuur, Jeugd, Sport en Brussel, over het Vlaams-Marokkaans Culturenhuis

9

Waarnemend voorzitter: de heer Jos Stassen

Interpellatie van de heer Dirk de Kort tot de heer Bert Anciaux, Vlaams minister van Cultuur, Jeugd, Sport en Brussel, over de uitvoering van het masterplan voor de renovatie van het Koninklijk Museum voor Schone Kunsten Antwerpen (KMSKA)

De voorzitter: De heer de Kort heeft het woord.

De heer Dirk de Kort: Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, het Koninklijk Museum voor Schone Kunsten Antwerpen (KMSKA) is een van de vijf wetenschappelijke instellingen van de Vlaamse Gemeenschap. Als instelling staat het in voor de museale zorg van een unieke verzameling, overwegend Vlaamse kunst. Deze collectie van het KMSKA is een kunstschat van zeven-duizend items met een grote waarde, zowel kunsthistorisch, cultureel als financieel. Het gaat om fragiele kunstwerken, waarvan het behoud en beheer een constante zorg en financiële investering vragen.

De opdracht van het KMSKA omvat: het behoud en beheer van de collectie, het ontsluiten en de wetenschappelijke studie ervan, het tentoonstellen van de objecten en een publiekswerking eigen aan een museum. Als cultuurmotor vervult het KMSKA een belangrijke rol zowel ten opzichte van de andere musea in Vlaanderen als ten opzichte van het internationale museale forum.

Om die rol in de toekomst verder naar behoren te kunnen vervullen, is een grootscheepse renovatie van het negentiende-eeuwse monumentale museum levensnoodzakelijk. Immers, in 1999 gebeurde de laatste belangrijke investering in het gebouw. Toen bleek al dat er een meer structurele aanpak voor de instandhouding van het gebouw en zijn infrastructuur nodig was. In het licht daarvan werd in 2003 een open oproep uitgeschreven, en in 2004 werd het architectenbureau Claus en Kaan aangewezen om een masterplan te ontwikkelen.

In de Septemберverklaring in het Vlaams Parlement op 22 september 2008 ging minister-president Peeters dieper in op de krachtlijnen van de begroting 2009. Hij stelde onder meer heel duidelijk dat het masterplan voor de renovatie van het KMSKA in Antwerpen wordt uitgevoerd.

Mijnheer de minister, ik stelde u op 22 oktober een schriftelijke vraag, nummer 17, om meer duidelijkheid te vragen over de inhoud en de timing van dit belangrijke masterplan. In het antwoord op mijn schriftelijke vraag verduidelijkt u hoe de financiering van het masterplan zal gebeuren. In de begroting 2005 van het Fonds voor Culturele Infrastructuur (FoCI) werd 223.850 euro vastgelegd voor de

opmaak van het masterplan. In de FoCI-begroting 2006 werd 1.483.050 euro vastgelegd voor de planning van de eerste werken. In 2010 zal de Vlaamse Regering een bijkomend bedrag van 44 miljoen euro vastleggen voor de verdere planning en uitvoering van de werken die in 2010 zullen worden opgestart.

Tijdens de bespreking van de begroting 2009 in deze commissie verduidelijkt u dat: "(...) het volledige budget voor de uitvoering van het masterplan (44 miljoen euro) in de begroting 2010 zal worden opgenomen net zoals dat voor de renovatie van de Koning Elisabethzaal in Antwerpen". Maar in de begroting van het FoCI voor 2009, in het stuk 15, nummer 1, pagina 360-361, staat bij 'Investeringsubsidie op naam aan de vzw deFilharmonie, voor de renovatie van de Elisabethzaal – Antwerpen' de afkorting PM voor Pro Memorie, terwijl voor het masterplan van het KMSKA niets is opgenomen. De toelichting bij de FoCI-begroting die meer verduidelijking zou kunnen brengen, ontbreekt echter in de begrotingsdocumenten.

Op mijn schriftelijke vraag of het masterplan gerealiseerd zal worden door middel van een publiek-private samenwerking, kreeg ik geen antwoord. U deelde wel mee dat het KMSKA vanaf 1 januari 2009 zou functioneren als een intern verzelfstandigd agentschap (IVA) zonder rechtspersoonlijkheid. Dit zou de instelling moeten toelaten om middels een goede beheersovereenkomst een slagkrachtiger en efficiënter beleid te voeren.

In de toelichting bij de KMSKA-begroting voor 2009, stuk 13, nummer 1-B, pagina 859, lezen we: "In het kader van de sluiting van het museum op 1 januari 2010, is het enkel mogelijk om in het voorjaar 2009 een tentoonstelling te houden. Vanaf het najaar wordt er gestart met het verplaatsen van de werken naar de depots en wordt een deel van de collectie nationaal en internationaal verspreid zodat de collectie Vlaanderen zichtbaar blijft zowel in Vlaanderen – België als internationaal. (...) De algemene werkingskosten stijgen. De sluiting zal mogelijks extra werkingsmiddelen vergen. (...) De sluiting gaat in op 1 januari 2010. Zes maanden sluit het museum voor een gedeelte van het personeel voor de verwijdering van asbest. Gedurende twee jaar zullen de museumzalen sluiten.

De te betalen kosten zullen hoog oplopen: verhuiskosten voor het materiaal zoals burelen, pc's, kasten en dergelijke; nieuwe ruimtes moeten worden ingericht om een gedeelte van het personeel te plaatsen; art-handelingskosten, transport en verzekeringskosten; bijna alle werken worden verplaatst buiten het museum. Sommige vertrekken naar satellietmusea, andere zullen

rondreizen, nog andere verhuizen naar plaatsen in Antwerpen en omgeving. Een apart depot zal in principe worden aangelegd buiten het museum. (...)

Er wordt een apart dossier voorbereid voor de sluiting. Daarin wordt onderzocht wat de invloed van deze kosten zal zijn op de begroting.”

Tijdens de plenaire bespreking van de begroting 2009 op woensdag 17 december antwoordde u op de vraag van de heer Vandenbossche of het ontbreken van de nodige kredieten voor de erelonen voor de verbouwing een oorzaak kan zijn voor een vertraging van de verbouwingen. U zei: “Nee, dat zal geen vertraging betekenen. Oorspronkelijk waren er wel middelen om erelonen te betalen, maar was er absoluut nog niet voldoende geld om heel de renovatie en de nieuwbouw te financieren. De Vlaamse Regering heeft beslist om het totaalpakket aan noodzakelijke middelen voor heel de vernieuwing en renovatie van het KMSKA in 2010 te reserveren, zodat het mogelijk zal zijn in 2010 dat totaalpakket uit te voeren. Dan gaat het over de opstart en alle middelen waarin is voorzien voor zowel de bouw als alle bijkomende kosten. Er zal daardoor dus geen vertraging zijn. De beslissing van enkele weken geleden geeft ons de absolute zekerheid dat in 2010 het geheel van die werken kan worden opgestart en uitgevoerd. Ik meen niet dat in 2010 alles op één jaar zal worden afgewerkt, maar dat was in het verleden ook nooit zo gepland.”

Mijnheer de minister, zal het masterplan worden gerealiseerd met een publiek-private samenwerking? Zo ja, wat is de concrete stand van zaken? Zo neen, waarom niet?

Waarom staat het masterplan van het KMSKA niet pro memorie opgenomen in de FoCI-begroting 2009? Immers, als de renovatiewerken in 2010 van start moeten gaan, dan zullen er in 2009 wellicht voorbereidende opdrachten moeten worden uitgevoerd door de architecten. Werden hiervoor al contracten afgesloten met architecten en werd in de nodige financiële middelen voorzien? Zo ja, op welke begrotingsallocatie en zo neen, waarom niet?

Zal het nieuwe juridische statuut, namelijk IVA zonder rechtspersoonlijkheid, gevolgen hebben voor de uitvoering van het masterplan in die zin dat het KMSKA voortaan zelf zal moeten instaan voor het afsluiten van contracten of het opnemen van kredieten voor de voorbereiding van de uitvoering van het masterplan in haar begroting? Wat is de stand van zaken betreffende het afsluiten van de beheersovereenkomst met het IVA KMSKA?

Werden er voor de sluiting van het KMSKA vanaf 1 januari 2010 concrete afspraken gemaakt over de financiering van de extra kosten om deze sluiting in optimale omstandigheden voor te bereiden?

Zal het masterplan gefaseerd worden uitgevoerd tijdens de sluitingsperiode van het KMSKA? Hoe zal dit concreet

verlopen? Werd hierover al overleg gepleegd met het IVA KMSKA?

De voorzitter: De heer Vermeulen heeft het woord.

De heer Jo Vermeulen: Ik wil me kort aansluiten. De heer de Kort heeft het kader perfect geschetst. Een tijd geleden dacht ik er ook aan om hierover een vraag om uitleg te stellen, net omdat niet in de erelonen was voorzien in 2009. Mijnheer de minister, u hebt in uw antwoord op de vraag van de heer Vandenbossche de verduidelijking en de geruststelling gegeven dat de begroting voor 2010 wat dat betreft gebetonneerd is. Toch is het goed om het geheel nog eens in alle helderheid te formuleren.

Ik heb die vraag ook laten liggen omdat ik nadien de mogelijkheid had een presentatie mee te maken in het KMSKA, net voor de kerstvakantie. Daar konden we de prachtige ontwerpen zien die geselecteerd zijn. We konden al eens proeven van wat het moet worden en het enthousiasme delen.

Het blijft uiteraard belangrijk om, aangezien het einde van de legislatuur nadert, duidelijkheid te krijgen over de financiering en de timing. Er is een gigantisch plan uitgewerkt voor wat moet gebeuren tijdens de sluitingsperiode. Waar gaan welke stukken naartoe op welk moment? Het zal daarom belangrijk zijn om de timing aan te houden.

De voorzitter: Minister Anciaux heeft het woord.

Minister Bert Anciaux: Mijnheer de voorzitter, collega's, het was inderdaad de oorspronkelijke bedoeling om het masterplan voor het KMSKA te realiseren via een formule van publiek-private samenwerking om de volgende redenen.

Het is mijns inziens geen echte kerntaak van overheden om zelf te bouwen. De knowhow over de opvolging van bouwprojecten en het realiseren ervan binnen een vooropgesteld budget, lijkt mij meer voorhanden in de private dan in de publieke sector. Daarenboven wordt bij samenwerking niet enkel het bouw- en financieringsrisico naar een private partner verlegd, maar eveneens de waarborg dat het gebouw door de jaren heen perfect onderhouden blijft. Een ander belangrijk aspect is dat de financiering door de overheid op deze manier over meerdere jaren, tijdens de levensduur van het project, gespreid kan worden.

Daarom werkte onze administratie Cultuur samen met externe experts, waaronder PMV, een model van pps uit voor het KMSKA. De dossieropbouw speelde zich af op een moment van een sterk stijgende bouwmarkt, een stijgende rentemarkt en een groeiende economie. De door private partners gevraagde rendementsmarges lagen daarom bijzonder hoog.

De voorzichtige raming – voorzichtig betekent hier een niet lage inschatting van de voorziene kostprijs van de

pps – leek zeer hoog. Wellicht zou een openbare offerte-aanvraag voor dit project vandaag goedkopere offertes meebrengen dan de raming van enige tijd geleden. Maar ongeacht de terugblik vandaag was op dat moment in juni 2007 de voorgelegde raming bijzonder hoog en heeft de ministerraad geoordeeld dat die te duur was.

Dat heeft het voordeel gehad dat we de ministerraad hebben kunnen overtuigen van het feit dat we het in eigen beheer en onmiddellijk zouden vastleggen, dat we het in eigen beheer zouden uitvoeren en dat we dus de financiering niet zouden spreiden maar eenmalig via een bedrag van 44 miljoen euro in de begroting 2010 ter beschikking zouden stellen voor uitvoering in 2010.

Het voordeel is ook dat dit extra middelen zijn voor Cultuur, anders zou dit worden gespreid over minstens tien jaar.

Het masterplan is al volledig opgesteld. Dit plan bevat een belangrijke eerste studie, die normaal tijdens de voorontwerpfase wordt gerealiseerd. Daarnaast werd ook de financiering van de volledige architectuuropdracht voor een fase van 10 miljoen euro werken vastgelegd in 2006. Deze studie zou dus kunnen worden uitgevoerd. Weliswaar werd deze vastlegging gedaan om de eerste fase van het project, namelijk de dringendste werken, uit te voeren. Deze vastlegging geschiedde toen het nog de keuze was om gefaseerd te werken, dus het KMSKA fase na fase te verbouwen. Nu zullen we dat allemaal in één stuk doen waardoor de hinder veel minder lang zal duren.

De vastlegging van deze erelonen voor 10 miljoen euro werken bestaat effectief. Het is nu belangrijk om eerst met de Inspectie van Financiën te bekijken of deze vastlegging kan worden omgebogen naar een gewijzigde opdracht aan de architecten, namelijk het realiseren van de studie voor de eerste fase van het totaalproject, met daarin vooral de ontmantelingswerken en de asbestverwijdering. Deze studie zou moeten afgewerkt zijn voor eind 2009, zodat ook de openbare offerte-aanvraag voor deze werken voor eind 2009 moet gepubliceerd zijn en de offertes kunnen worden ontvangen. Zo kunnen deze werken in de eerste dagen van 2010 worden vastgelegd en toegewezen aan een aannemer, bij manier van spreken op 2 januari 2010, en kunnen deze werken ook effectief op dat moment starten. De werken zouden dus wel in 2010 kunnen aanvangen, en de sluiting vanaf 1 januari 2010 zou dan een feit zijn.

Daardoor hebben we geen enkele vertraging, er is integendeel een forse versnelling. Het werken in fasen zou een veel langere uitvoeringstermijn vragen. De middelen die we al hebben voor architectuur kunnen we perfect aanwenden om in 2009 de noodzakelijke studies en opdrachten uit te voeren.

Voor de volgende werken, ter waarde van ongeveer 30 miljoen euro, moet nog eens ongeveer 3 tot 4 miljoen euro

aan erelonen voor de architectuuropdracht worden vastgelegd. Deze middelen zijn nu niet beschikbaar in de begroting van 2009, maar ze zitten wel vervat in het totaalbedrag van 44 miljoen euro dat pas in 2010 ter beschikking wordt gesteld. We kunnen hier geen voorschotten op nemen. Dat is ook niet nodig. Er is dus niet in middelen in de begroting 2009 voorzien, maar we hebben wel de middelen die al in 2006 werden vastgelegd voor de opdrachten die in 2009 moeten worden uitgevoerd.

Dit betekent dat de formele opdracht, met een waarborg van betaling via de goedgekeurde begroting 2010, pas in 2010 kan worden gegeven voor het restant, de 30 miljoen euro uitvoering die we bovenop de 10 miljoen euro nog moeten doen.

Ik neem mij echter voor om samen met de Inspectie van Financiën na te gaan hoe we ervoor kunnen zorgen dat de voorbereidingen voor de achtereenvolgende uitvoeringen naadloos op elkaar kunnen aansluiten. Het is namelijk niet vanzelfsprekend dat de ontwerpers van het masterplan ook de uitvoerende architecten kunnen of mogen zijn voor de totaliteit van het project. Het is immers best mogelijk dat Inspectie van Financiën ons verplicht, omdat er een andere financieringskeuze werd gemaakt, om opnieuw een marktbevraging te doen voor de begeleiding van de uitvoering. Afhankelijk van de uitkomst zullen we in het voor de timing minst gunstige geval een nieuwe marktbevraging moeten doen conform de Europese richtlijnen. Dat kost ook enkele maanden. Bijgevolg zou de architectuuropdracht voor de tweede fase werken van 30 miljoen euro pas formeel kunnen gegeven worden vanaf 1 januari 2010. Dit vormt geen beletsel opdat de architecten, van zodra de middelen zullen zijn opgenomen in de begroting van 2010, wat gebeurt in 2009, bereid kunnen worden gevonden om de studie aan te vatten vooraleer zij een effectief contract kunnen krijgen.

Daarenboven mag men niet vergeten dat de ontmantelingswerken en de asbestverwijdering veel tijd in beslag zullen nemen. In die tijd kunnen de volgende fases worden voorbereid.

Ik meen dus dat we er kunnen in slagen om zowel de noodzakelijke voorbereidingen als de uitvoering der werken naadloos op elkaar te doen aansluiten, zonder in bijkomende middelen te voorzien in 2009. Deze middelen heeft het FoCI sowieso niet ter beschikking, maar ze zijn wel voor 2010 vastgelegd.

U verwijst, mijnheer de Kort, naar het feit dat voor vzw de Filharmonie voor de renovatie van de Elisabethzaal de afkorting 'PM', Pro Memorie, is voorzien. Dat is heel eenvoudig omdat het hier gaat om een subsidie aan een derde. Het KMSKA is eigendom van de Vlaamse Gemeenschap. Daar is dat voorzien in de algemene pot voor de eigen werken. Dat is nooit nominatim voorzien. Ik

ken het artikelnummer niet van buiten, maar het gaat om het artikel van het FoCI 'Eigen infrastructuur'.

Het nieuwe juridische statuut heeft geen gevolgen voor de uitvoering van het masterplan. Vanaf 1 januari 2009 is het KMSKA een IVA zonder rechtspersoonlijkheid. Dit betekent dat het IVA KMSKA deel uitmaakt van de rechtspersoonlijkheid Vlaamse Gemeenschap. De onderhandelingen worden gevoerd door de minister van Cultuur, Jeugd, Sport en Media. Het FoCI adviseert de minister en het kabinet in overleg met het IVA KMSKA, en de minister ondertekent de contracten. De middelen voor de vastlegging van het masterplan worden uitgetrokken door het FoCI. In 2010 zal de Vlaamse Regering de middelen uittrekken voor de volledige realisatie. De toewijzing voor de tenlasteneming van de kosten is nog niet bepaald.

De beheersovereenkomst van het KMSKA is in voorbereiding. Het IVA KMSKA werd opgericht op 1 januari 2009.

Er werden nog geen afspraken gemaakt over de financiering van de extra kosten. De oplijsting van de extra kosten is nog niet afgerond, onder andere als gevolg van de nog niet beëindigde onderhandelingen met verzekeringsmaatschappijen, de mogelijke toepassing van de idemnity regeling en het afsluiten van kaderovereenkomsten. In het kader van de uitvoering van de extra uitgaven zullen bij de opmaak van de begroting 2010 vragen om bijkomende middelen worden beargumenteerd. Als het tentoonstellingen betreft met kunstwerken in bruikleen van het KMSKA, moet de bruikleennemer instaan voor de verzekering en de transportkosten.

Het IVA zal vanaf 2010-2011 binnen de eigen werking een aantal besparingen hebben. De bouw is bezig, en de activiteiten binnen het eigen gebouw zullen niet betaald moeten worden. Er is een grote vraag naar tentoonstellingen. De kost ligt dan meestal bij de bruikleennemer. Ik ben er niet zeker van dat er veel bijkomende kosten zullen zijn. Als die er zijn, dan moeten die worden opgenomen in de begroting 2010.

Om budgettaire redenen werd het plan aanvankelijk opgesplitst in vijf fases waarvan de eerste fase de prioritaire werkzaamheden inhield. Het gaat om 10 miljoen euro inclusief honoraria. Begin 2007 werd het contract Ontwerpstudies voor de Prioritaire Projecten ter uitvoering voor het masterplan voor het Koninklijk Museum voor Schone Kunsten Antwerpen ondertekend door de minister en de architecten Claus en Kaan. De honoraria van de architecten voor dit contract werden vastgelegd op ongeveer 1,5 miljoen euro. De architecten hebben de fasering herwerkt in twee fases. De eerste fase heeft onder andere betrekking op de veiligheid zowel wat de asbestverwijdering als de technische installaties betreft. Het gaat niet om een gebouw waar in de muren en plafonds asbest is verwerkt: er is alleen asbest terug te vinden in de installaties die tijdens de jaren zeventig zijn aangepast.

Men weet perfect waar zich asbest bevindt. Het gebruik van asbest dateert van na de oorlog. Het gebouw is te oud om van bij de aanvang met asbest te zijn gebouwd.

Verder heeft de eerste fase betrekking op de realisatie van het verticaal museum en het waterdicht maken van het dak. Dat zijn prioritaire werken. In het huidige museum zijn er grote schachten. De ruimte binnen het museum zal verdubbeld worden door daar een nieuw verticaal museum in te verwerken dat totaal afzonderlijk van het oude museum kan functioneren en bezocht worden. Er kunnen dus perfect twee tentoonstellingen tegelijk worden georganiseerd. Het verticaal museum zal een eigen toegang en verbinding hebben en nieuwe ruimtes bevatten die in verschillende verdiepingen gebruikt zullen kunnen worden.

Het contract voor de ontwerpstudies voor de prioritaire projecten zal worden geïntegreerd in de eerste fase. De concrete uitwerking gebeurt in overleg tussen het KMSKA, het FoCI en het IVA Facilitair Management.

De voorzitter: De heer de Kort heeft het woord.

De heer Dirk de Kort: Mijnheer de minister, ik dank u voor uw uitvoerige antwoord. Daaruit blijkt dat u de werkzaamheden van heel dichtbij opvolgt.

U hebt ook gezorgd voor de nodige financiële middelen zodat het gebouw van deze belangrijke Vlaamse culturele instelling daadwerkelijk zal kunnen worden aangepakt. Dat was een bekommernis, gezien de huidige toestand waarin het gebouw zich bevindt. Zoals de heer Vermeulen al zei, was er bij regenbuien regelmatig waterschade.

Ik blijf ook bekommerd voor de aanduiding van de architecten. Er is een bevraging geweest en een architectenbureau aangesteld. Dat is gestart met een eerste fase. U zegt dat er verder overleg zal worden gepleegd met de mensen van Inspectie van Financiën voor de verdere voorbereiding van de toekomst. Als jurist vraag ik me af hoe dat conform de wetgeving op de overheidsopdrachten kan gebeuren. Ik zou niet graag hebben dat we juridisch verkeerde stappen zouden ondernemen, maar ik heb er vertrouwen in dat dat verder zal worden onderzocht. Ik meen dat we daar snel klaarheid over moeten krijgen. Anders kunnen, niettegenstaande de intentie van de huidige Vlaamse Regering om in het bedrag van 44 miljoen euro te voorzien in 2010, niet de nodige voorbereidingen worden getroffen en zal er heel wat vertraging optreden. Dat aspect is voor mij nog niet volledig duidelijk.

Minister Bert Anciaux: Op een bepaald moment hebben we eraan gedacht om de middelen die voorzien waren voor de erelonen voor de eerste fase, namelijk de dringende werken, om te buigen in middelen voor een voorstudie voor het totale masterplan.

De heer Dirk de Kort: Dan is er wel een bevraging gebeurd voor het geheel, en enkel een vastlegging voor de eerste fase?

Minister Bert Anciaux: We dachten dat zo te doen. Indien dat kan, is dat interessant. Indien dat niet kan, dan is er nog geen probleem want we hebben heel 2009 nodig voor het voorbereiden en klaarmaken van alles wat die eerste fase betreft, zodat die onmiddellijk op 1 januari 2010 kan worden uitgevoerd. Tijdens de uitvoering van de eerste fase, kan heel de voorbereiding, studie en architecturale uitvoering voor fase twee gebeuren. Die fasen zouden nagenoeg op elkaar kunnen aansluiten. Ik heb ook nooit gezegd dat in 2010 al die werken uitgevoerd zijn.

De voorzitter: Ik denk dat de heer de Kort de vraag stelt of er een nieuwe procedure komt voor de aanstelling van architecten die dat moeten begeleiden. Het antwoord is volgens mij vrij duidelijk, namelijk dat 2009 zal worden gebruikt om die procedure te hervatten.

Minister Bert Anciaux: Dat is zo. We zullen geen risico's nemen wat de regels van de openbare aanbesteding betreft. Er mag geen enkele twijfel over zijn dat er een ombuiging kan gebeuren zodat het voorontwerp in het kader van de vastleggingsmiddelen voor de eerste fase kan worden uitgevoerd. We kunnen geen enkel risico nemen. In timing blijft dat hetzelfde.

De heer Dirk de Kort: Kan deze architectengroep bij een nieuwe aanbesteding opnieuw meedoen?

Minister Bert Anciaux: Absoluut, er is geen discussie over dat die mag meedoen.

De heer Dirk de Kort: Die architecten zijn mee betrokken bij de voorstudie, mogen ze dan nog wel meedoen?

Minister Bert Anciaux: We doen het alleen maar wanneer daar geen twijfel over bestaat, anders laten we die voorstudie wat ze is en voeren we eerst de eerste fase uit.

De heer Dirk de Kort: Ik hoop dat de mensen van de nieuwe IVA in de toekomst verder betrokken zullen worden bij het hele proces. Ik kondig een motie aan.

De voorzitter: De heer Vermeulen heeft het woord.

De heer Jo Vermeulen: Misschien is het mij ontgaan, maar wanneer exact zouden de prioritaire werkzaamheden kunnen beginnen?

Minister Bert Anciaux: De uitvoering van de eerste fase kan op 1 januari 2010 gebeuren.

De heer Jo Vermeulen: Dat is dus op het ogenblik dat de sluiting is gepland. Dan denk ik dat er geen groot probleem is.

De voorzitter: Dat staat duidelijk in het antwoord van de minister. We zullen dat ronddelen.

Met redenen omklede motie

De voorzitter: Door de heer de Kort werd tot besluit van deze interpellatie een met redenen omklede motie aangekondigd. Ze moet zijn ingediend uiterlijk om 17 uur op de tweede werkdag volgend op de sluiting van de vergadering.

Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Jos Stassen tot de heer Bert Anciaux, Vlaams minister van Cultuur, Jeugd, Sport en Brussel, over het cultureel erfgoed van de gemeente Doel in het kader van het erfgoedconvenant met het Intergemeentelijk Samenwerkingsverband van het Land van Waas

– *De heer Jo Vermeulen treedt als waarnemend voorzitter op.*

De voorzitter: De heer Stassen heeft het woord.

De heer Jos Stassen: Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, het is een symbolische dag om deze vraag over het bewaren van het cultureel erfgoed te stellen. Vandaag worden een aantal schuren van hoeves in de buurt van Doel, meer bepaald in Kieldrecht, afgebroken. Ook daar zijn op zijn minst een aantal erfgoed-elementen in het geding.

Mijnheer de minister, mijn vraag gaat over het beleid van de Vlaamse Regering inzake erfgoedconvenanten en de beslissingen met betrekking tot het erfgoedconvenant dat is afgesloten met de intercommunale Land van Waas. Ik moet hier niet uitleggen wat het allemaal inhoudt. Op 17 oktober van vorig jaar hebt u een aantal beslissingen genomen over wie erkend werd als intergemeentelijk samenwerkingsverband voor erfgoedconvenanten. U hebt ook bepaalde belangrijke uitspraken gedaan waarom dat moet gebeuren. U zegt dat het cultureel erfgoed moet worden gekoesterd, bewaard en ontsloten.

Een van de zeventien erfgoedconvenants werd afgesloten met het Intergemeentelijk Samenwerkingsverband Land van Waas, dat bij ons nog altijd de intercommunale Land van Waas wordt genoemd. Binnen het terrein van dit intergemeentelijk samenwerkingsverband valt ook de gemeente Doel. Net zoals bij elk erfgoedconvenant is er een advies aan voorafgegaan van de beoordelingscommissie Erfgoedconvenants en Projecten Cultureel Erfgoed. Daarin staat een heel interessante zin: "De commissie verwacht dat het ICW voldoende aandacht zal hebben voor het cultureel erfgoed van Doel en het niet verloren zal laten gaan."

Dat is een belangrijke zin. Ze is ook correct. Ik vermoed dat u rekening hebt gehouden met de adviezen van de beoordelingscommissie, ook met het advies in verband met het samenwerkingsverband Land van Waas. U zegt dat het rekening moet houden met het cultureel erfgoed van Doel, dat niet verloren mag gaan.

Interessant om weten is dat hetzelfde Intergemeentelijke Samenwerkingsverband Land van Waas betrokken is bij de aanpak van het Doeldossier. De huizen werden aangekocht door de Maatschappij Linkerscheldeover. Die heeft echter het beheer overgedragen aan de intercommunale Land van Waas, die dus betrokken is bij de afbraakpolitiek die daar wordt gevoerd.

Het samenwerkingsverband heeft een dubbele opdracht: enerzijds via het convenant het cultureel erfgoed van de gemeente Doel bewaren, en anderzijds meewerken aan de afbraak in de gemeente Doel. Ik verwijs naar de beelden van deze zomer. Over die dubbele opdracht kunnen we toch vragen stellen. Om cultureel erfgoed te koesteren, te bewaren en te ontsluiten moet er natuurlijk ook een lokale gemeenschap zijn.

Mijnheer de minister, wat is de draagwijdte van het advies van de beoordelingscommissie? Welke inspanningen moet het Intergemeentelijk Samenwerkingsverband Land van Waas volgens u leveren om te voldoen aan de verwachting “dat het ICW voldoende aandacht zal hebben voor het cultureel erfgoed van Doel en het niet verloren zal laten gaan”? Wat is uw visie op het koesteren, bewaren en ontsluiten van het cultureel erfgoed van Doel? Hoe kan dit verankerd worden in de verschillende beleidsdomeinen? Anders zit men met een probleem. Hoe past deze opdracht in het kader van het cultureel erfgoedconvenant in de idee-fixe van deze Vlaamse Regering dat het dorp Doel voor 1 september 2009 volledig moet verdwijnen?

In Doel zijn er minstens drie belangrijke monumenten: de kerk, het eeuwenoude hooghuis, waar Rubens nog heeft gewoond, en de molen. Dat maakt dat dit niet zomaar een politieke vraag is om twee ministers tegen elkaar uit te spelen. De regering heeft het probleem steeds voor zich uitgeschoven. Wat zal er gebeuren met het erfgoed van Doel? Doel is het laatste Scheldedorp dat boven Antwerpen ligt en dat nog een echte band heeft met de Schelde. Al de rest is verdwenen. Er is het landschapelijk erfgoed en een onroerend en roerend erfgoed. Voor mij was het logisch dat de beoordelingscommissie stelde dat het samenwerkingsverband daar iets mee moest doen. Ik ben benieuwd naar uw antwoord.

De voorzitter: De heer Kennes heeft het woord.

De heer Ward Kennes: Mijnheer de voorzitter, ik zou me willen aansluiten bij de vraag van de heer Stassen. Bij het begin van zijn vraag heeft hij gezegd dat op dit moment twee historische polderhoeves acuut bedreigd

zijn. Ze hebben beide een wolfsdak, wat zeer typisch is voor die streek.

Vanuit verscheidene hoeken wordt op dit moment gevraagd om het erfgoedkarakter eerst beter in kaart te brengen vooraleer die hoeves definitief te slopen. Onder meer het Interfacultair Centrum voor Agrarische Geschiedenis (ICAG) heeft gevraagd om daarover wat meer studie te doen. Daarnaast is er ook het urgentiedossier van de bouwhistorici Cappuyns en Van den Borne. Daar blijkt uit dat er heel wat argumenten zijn om dit eerst nog eens gelijk te onderzoeken.

Het grote debat over Doel moet hier nu niet worden gevoerd. Het gaat om twee schuren, twee woonerven met een aanzienlijke landschappelijke waarde. Er doen al suggesties de ronde voor een herbestemming van de gebouwen. Ziet u een mogelijkheid om het onderzoek naar de cultuurhistorische waarde te ondersteunen?

De voorzitter: Minister Anciaux heeft het woord.

Minister Bert Anciaux: Collega's, de heer Stassen citeerde correct mijn persmededeling over de subsidies die in het kader van cultureel-erfgoedconvenant aan de intergemeentelijke samenwerkingsverbanden werden toegekend voor 2009-2014.

Cultureel erfgoed speelt een belangrijke rol in de identiteit van een stedelijke of gemeentelijke samenleving. Om diverse redenen is het van belang het lokale cultureel erfgoed te koesteren, bewaren en ontsluiten. Dit geldt des te meer voor het lokale cultureel erfgoed van het dorp Doel. Cultureel erfgoed wordt binnen het Cultureel-erfgoeddecreet van 23 mei 2008 gedefinieerd als “roerend en immaterieel erfgoed dat als betekenisdrager uit het verleden gemeenschappelijke betekenissen verkrijgt binnen een cultureel referentiekader.” Hiermee worden onder andere objecten, verhalen, getuigenissen en fotomateriaal bedoeld. Onroerend erfgoed, zoals huizen en beschermde monumenten, vallen niet binnen mijn bevoegdheid als minister van Cultuur.

Belangrijk is om het bewaren, beheren en ontsluiten van het cultureel erfgoed van Doel te onderscheiden van het redden van het dorp Doel. De Vlaamse Regering sprak de intentie uit om het dorp Doel vóór 1 september 2009 te laten verdwijnen. Als Vlaams minister van Cultuur is het mijn oprechte bekommernis dat het cultureel erfgoed van het dorp Doel bewaard wordt. Het blijven voortbestaan van Doel is echter een andere, verschillende zaak en behoort niet tot mijn functionele bevoegdheden. Ik kan daar wel mijn persoonlijk idee over hebben, maar in het kader van mijn bevoegdheden is dat niet relevant.

Ook is het belangrijk een onderscheid te maken tussen het cultureel-erfgoedbeleid van het Intergemeentelijk Samenwerkingsverband Land van Waas (ICW), dat

wordt verankerd in een cultureel-erfgoedconvenant en dat wordt uitgevoerd door de Erfgoedcel Waasland, en de andere taken die worden opgenomen door het Intergemeentelijk Samenwerkingsverband Land van Waas zoals het beheren en het afbreken van woningen in Doel, waar naar wordt verwezen.

De Vlaamse Regering besliste op 24 oktober 2008 positief over de intentie tot het sluiten van een cultureel-erfgoedconvenant met het Intergemeentelijk Samenwerkingsverband Land van Waas voor de beleidsperiode 2009-2014. Het gaat om Beveren, Kruibeke, Lokeren, Sint-Gillis-Waas, Sint-Niklaas, Stekene, Temse en Waasmunster. Doel valt als deelgemeente van Beveren binnen het actieterrein van dat cultureel-erfgoedconvenant. Verwacht wordt dat de doelstellingen die verwoord zijn in deze overeenkomst, op een kwaliteitsvolle manier en voor het gehele actieterrein worden uitgevoerd. In het verslag van de beoordelingscommissie Erfgoedconvenants en Projecten Cultureel Erfgoed van 16 mei 2008 staat dat: "(...) de commissie het jammer vindt dat er nog geen concrete acties werden ondernomen voor het bewaren van het cultureel erfgoed van Doel. Een onafhankelijk project, los van de politieke gevoeligheid, moet mogelijk zijn. Het hoeft geen negatief verhaal te zijn en er moet ook niet mee op de voorgrond getreden worden. Het behoud primeert. (...) De commissie verwacht dat het ICW voldoende aandacht zal hebben voor het cultureel erfgoed van Doel en het niet verloren zal laten gaan."

De commissie benadrukte inderdaad tijdens de vergadering van 16 mei 2008 dat het ICW een rol heeft inzake het bewaren van het cultureel erfgoed van het dorp Doel. Het is haar bezorgdheid dat het cultureel erfgoed – via getuigenissen, beeldmateriaal, verhalen enzovoort – behouden wordt en in kaart gebracht wordt. Deze bezorgdheid is van een wezenlijk andere aard dan de bezorgdheid – die ook terecht kan zijn – om Doel als fysieke plaats te behouden.

Hierbij verwees de commissie in haar bespreking tijdens de vergadering naar het project Zandeken dat werd uitgevoerd binnen het cultureel-erfgoedconvenant met Cultuuroverleg Meetjesland. Dat Zandekenproject zou als inspiratie kunnen gelden voor Doel. In 2006 en 2007 werkten Victoria Deluxe en het cultureel centrum van Evergem een sociaalartistiek project uit over het verdwijnen van de wijk Zandeken. Samen met de bewoners werd er twee jaar aan een herinneringsdocument gewerkt dat de wijk Zandeken op een integrale en doorleefde manier in beeld brengt. Het doel van dit project was om een ode te brengen aan de rijke geschiedenis van Zandeken en de bijzondere kracht en veerkracht van deze lokale gemeenschap. De onteigening van deze wijk omwille van de komst van het nieuwe Kluizendok was onomkeerbaar. Alle inwoners van de wijk Zandeken moesten hun huis en leefplek verlaten. De manier waarop de bewoners afscheid hebben moeten nemen van hun wijk en de herinneringen aan Zandeken die men wil meenemen, stonden in dit sociaalartistiek

project centraal. Ik zou het bijzonder nuttig vinden mocht dat ook in Doel kunnen gebeuren.

De rol die de commissie aan het ICW toekende in haar verslag, werd niet als voorwaarde of aandachtspunt in het geïntegreerde advies opgenomen, en dus vervolgens ook niet in het besluit van de Vlaamse Regering. De commissie wenste dit namelijk niet expliciet als voorwaarde op te nemen. Het ICW neemt binnen zijn cultureel-erfgoedbeleid immers al een rol op ten opzichte van het cultureel erfgoed van het dorp Doel en zal dit ook in de beleidsperiode 2009-2014 verder doen.

In de ontwerptekst van het cultureel-erfgoedconvenant 2009-2014 die besproken werd tussen het ICW en mijn administratie maar nog in de formele goedkeuringsprocedure zit, worden doelstellingen geformuleerd die voor het hele actieterrein van het ICW van toepassing zijn. De derde doelstelling gaat expliciet over het bewaren van en de zorg voor het cultureel erfgoed: "ICW plaatst de zorg voor het cultureel erfgoed centraal."

Om dit te bereiken zal het ICW onder meer alle cultureel-erfgoedorganisaties en publiek toegankelijke cultureel-erfgoedcollecties op het grondgebied van het Waasland op een uniforme wijze in kaart brengen, inclusief de noden en behoeften. Dit houdt eveneens het in kaart brengen van het cultureel erfgoed van het dorp Doel in, wat een wens van de beoordelingscommissie was. Zo is Doel een van de thema's van de Beeldbank Waasland, een project dat binnen het cultureel-erfgoedconvenant door de Erfgoedcel Waasland wordt uitgevoerd. Via de beeldbank worden actief beelden van het dorp Doel bewaard en ontsloten.

De heer Jos Stassen: Mijnheer de minister, als minister voor Cultuur kunt u uiteraard enkel binnen uw bevoegdheid een antwoord geven. Ik wist vooraf dat u zich tot het erfgoed en het roerend erfgoed moest beperken. Ik weet ook wat uw mening is over Doel. We gaan daarover geen politieke discussie voeren.

Er is wel een probleem. Het verschil met Zandeken is dat het project daar veel beter begeleid is. Het was ook een ander vertrekpunt. Het dorp is ook onmiddellijk verdwenen. Als Doel in september van dit jaar stelselmatig leeggemaakt wordt om misschien op 1 januari helemaal leeg te zijn, is de kans echter groot dat het nog drie tot vijf jaar duurt voor daar iets gebeurt - als er al ooit iets komt. Dat maakt een verschil in de beleving.

Heel wat mensen die ooit Doel bevolkt hebben, zijn al weg. Wil je nog een deel bewaren van wat ooit de leefgemeenschap Doel was en geworden is in de loop van die tien tot twintig jaar strijd, dan moet je daar dringend mee beginnen.

Je kunt Doel ook niet loskoppelen van de fysieke aanwezigheid van een aantal gebouwen. Ik ken Zandeken minder goed, maar bij mijn weten was daar geen enkel

monument of een ankerpunt in het landschap. In Doel zijn er een molen, een kerk, een hooghuis en de Schelde die er vlak langs loopt. Dat heeft een geschiedenis van 400 of 500 jaar. De Vlaamse Regering zal er ooit iets mee moeten doen. Dat is nu acuut. Ofwel komt er iets en moeten de monumenten worden afgebroken, ofwel komt er niets en zal er iets met het dorp moeten gebeuren.

In de buurt van een polderdorp zijn er polderboerderijen die ook belangrijke ankerpunten in het landschap zijn. Ze hebben betwistbare erfgoedkwaliteiten. Waren ze echt zo belangrijk geweest als de molen, waren ze waarschijnlijk ooit een monument geweest. Maar ze waren dat niet. Boerderijen worden vaak aangepast. Er komt een asbestdak bovenop. Dat zijn ze trouwens juist aan het afbreken. Het monumentale erfgoedkarakter is minder duidelijk dan bij de molen en het Rubenshuis. Het landschap zal niet veranderen. Het blijft een polderlandschap met krekken. Als je die hoeve wegneemt, neem je toch voor eens en voor altijd een ankerpunt weg.

Het is belangrijk dat u als minister van Cultuur een signaal geeft, los van wat er met het gebied zal gebeuren, om geen zaken te doen die onomkeerbaar zijn. Wat gaat u met Doel doen? U moet vandaag al nadenken over wat u zult doen met het erfgoed, materieel en immaterieel. Anders is het zand erover. Het is mooi wat men met Zandeken gedaan heeft, maar in het geval van Doel zal men dringend moeten beginnen. En dat staat los van de politieke discussies, die zullen wij als politici wel voeren. Ik denk dat u daar op een of andere manier zult moeten modereren. Het is te gevoelig. Anders gebeuren er zaken die echt onherstelbaar zijn.

De voorzitter: De heer Kennes heeft het woord.

De heer Ward Kennes: Ik begrijp, mijnheer de minister, dat u zich over een aantal zaken niet kunt uitspreken omdat ze niet tot uw bevoegdheid behoren. Ik wil beklemtonen dat het roerend en het onroerend erfgoed, zeker als het over een dorp, een leefgemeenschap, een omgeving gaat, onlosmakelijk met elkaar verbonden zijn. Ook in deze concrete situatie vereist het algemeen cultuurhistorische aspect absoluut aandacht.

De voorzitter: Minister Anciaux heeft het woord.

Minister Bert Anciaux: Ik kan alleen maar zeggen dat ik de bezorgdheid van de heren Stassen en Kennes deel. Ik zal zien hoever ik kan gaan. Ik zal al mijn bevoegdheden uitputten om daar zo ver mogelijk in te gaan zodat ik aan hun bezorgdheid kan tegemoetkomen.

Maar we moeten elkaar ook geen blaasjes wijsmaken: mijn bevoegdheid strekt er niet toe dat ik alle gebouwen kan laten staan en bovendien ook nog het leven in de omgeving ervan.

De heer Jos Stassen: Mijnheer de voorzitter en mijnheer de minister, er is hier een tijdsdruk, zowel wat Doel

betreft als wat die schuren betreft. Vanaf maandag worden de muren van die schuren platgelegd.

Misschien kunt u iets doen om het besef te laten doordringen dat hiervoor geen dringende noodzaak bestaat. Er zullen niet minder broedparen van vogels komen. Dat is het argument dat men vaak bovenhaalt om de afbraak tegen te gaan. Misschien komt er wat redelijkheid, en misschien kan de heer Kennes de ministers Peeters en Crevits daarover aanspreken en stellen dat er nog tijd genoeg is om ooit, in de loop der tijden, af te breken. Laten wij nu geen onherroepelijke dingen doen.

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

De heer Bart Caron: Zaken als het erfgoedconvenant kunnen ertoe leiden dat we niet meer aan deze vorm van noodmonumentenzorg moeten doen zoals nu opnieuw in Kieldrecht. Als er voldoende draagvlak zou zijn voor erfgoed, of het nu om bouwkundig dan wel om onroerend erfgoed gaat, dan zouden die hoevegebouwen al lang op de lijst hebben gestaan. Nu zijn ze niet eens beschermd. Ik wil naar niemand een steen werpen, maar dan zou misschien ook het gemeentebestuur, in dit geval gaat het over Kieldrecht, iets doen om het te verhinderen. Ze hadden er onder druk van de mentaliteitswijziging in de samenleving iets aan kunnen doen. Dan zouden wij een stap vooruit hebben gezet.

Het roerende kan hierin een belangrijke rol spelen als motor van bewustzijnsverruiming en mentaliteitsverandering ten aanzien van het erfgoed, ook het monumentale erfgoed.

Mijnheer Stassen, ik ken die omgeving te weinig en zal dus niet oordelen, maar ik betreur dat dit pas nu, nu de bulldozer voor de deur staat, naar boven komt. Het is jammer dat het op die manier moet gebeuren. Ik heb het in Middelkerke vorig jaar meegemaakt. Daar werd een typische beeldbepalende architectuur na een heel lange strijd beschermd. Het moet niet altijd om een topmonument gaan. Het kan gaan om een monument dat landschappelijk zo bepalend is, of beeldbepalend in een dorp of stadskern, dat het behouden moet blijven.

Ik concludeer hieruit voor mezelf dat er nog werk is. Dit soort erfgoedconvenant is het begin van een proces van verandering. We hebben nog een lange weg te gaan. Hopelijk kan dit soort accidenten dan niet meer gebeuren.

De voorzitter: Minister Anciaux heeft het woord.

Minister Bert Anciaux: Een van de belangrijkste aspecten in een dergelijk proces van bescherming en ontsluiting is het betrekken van zoveel mogelijk mensen bij de verhalen erover. Ik geloof dat een van de grootste vijanden op dit ogenblik nu net die mobiliserende en sensibiliserende kracht is. Dat is erg. Hoe

meer we er, buiten het parlement vanzelfsprekend, over praten, hoe minder kans we hebben om stappen in de goede richting te zetten. Het is erg dat het zo is, maar ik vrees dat dit op dit ogenblik de realiteit is.

Ik zal zien wat we samen kunnen doen.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Gino De Craemer tot de heer Bert Anciaux, Vlaams minister van Cultuur, Jeugd, Sport en Brussel, over het Vlaams-Marokkaans Culturenhuis

– *De heer Jos Stassen treedt opnieuw als voorzitter op.*

De voorzitter: De heer De Craemer heeft het woord.

De heer Gino De Craemer: Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, ik hoop dat mijn vraag vandaag ook goed aankomt, want ik heb het over een dossier dat blijft voortsudderen, de oprichting van het Vlaams-Marokkaans Culturenhuis. Ik heb hierover ook een vraag gericht tot minister Keulen, maar dan in het kader van het inburgeringsbeleid.

Mijnheer de minister, in juni 2007 stelde u uw plannen voor een Vlaams-Marokkaans Culturenhuis voor. Ik zal hier niet de hele historie van dat Culturenhuis herhalen, maar dit Culturenhuis is een samenwerkingsproject tussen de Vlaamse Gemeenschap en de Marokkaanse overheid en moet een interculturele, open en laagdrempelige ontmoetingsplaats worden voor de Vlaamse en Marokkaanse cultuur in Brussel. Het huis wordt als een platform voor ontmoeting, dialoog en culturele kruisbestuiving beschouwd. Ik stel daarover vandaag uiteraard geen enkele vraag. Dat is een logische zaak. We zijn het er, over de meeste partijgrenzen heen, over eens dat dat de doelstelling moet zijn.

De start van het Culturenhuis loopt niet van een leien dakje – en dan denk ik dat ik mij nog zacht uitdruk. In de commissievergadering van 13 november 2008 bevestigde u dat een aantal aspecten de vooruitgang van dit dossier hebben bemoeilijkt. De samenwerking tussen de Vlaamse Gemeenschap en het koninkrijk Marokko blijkt niet zo vanzelfsprekend, er zijn problemen met de bouw en er is uiteraard ook nog de werking zelf.

Mijnheer de minister, werd de mogelijkheid tot verlenging van de huurovereenkomst in het addendum van het contract ondertussen opgenomen? Werd deze bepaling intussen ook voorgelegd aan de Inspectie van Financiën? Werd het bouwdoossier intussen aanbesteed?

Kunt u een stand van zaken geven?

De beheersovereenkomst moet volgens u op 1 januari 2009 ondertekend zijn. Is dat gebeurd?

Vanaf 1 januari 2009 moet de volwaardige werking van het Culturenhuis zichtbaar zijn. Is dat het geval? Zijn er positieve vooruitzichten? Kunt u dit kort toelichten?

Acht u de opening van het Culturenhuis voor juni 2009 haalbaar?

De voorzitter: De heer Delva heeft het woord.

De heer Paul Delva: Ik sluit me aan bij deze vraag. Dit dossier houdt me al een tijdje bezig. Het is een moeilijk en technisch dossier. Mijnheer de minister, ik weet dat u daar zo goed mogelijk werk van wilt maken. Mijn enige zorg is de lange en moeilijke opstartfase. Ik vrees dat dit een hypotheek zou kunnen leggen op het imago van het Culturenhuis. Ik hoop dat dit niet het geval zal zijn. Het zou jammer zijn dat de oprechte doelstellingen die aan de grondslag liggen van het Culturenhuis worden overschaduwd door de technische bekommernissen. Ik ben er echter van overtuigd dat u hard aan die kar blijft trekken. Ik hoop dat er op korte termijn vooruitgang kan worden geboekt.

De voorzitter: Minister Anciaux heeft het woord.

Minister Bert Anciaux: Op 12 december heeft de Vlaamse Regering op mijn voorstel de investering voor de verbouwing van het voormalige variététheater La Gaité tot Vlaams-Marokkaans Culturenhuis goedgekeurd. De Vlaamse overheid investeert in totaal 2,25 miljoen euro. Het koninkrijk Marokko stelt een budget van 1 miljoen euro ter beschikking. Ook voor de Marokkaanse overheid is de realisatie van een spraakmakende infrastructuur zeer belangrijk.

Marokko heeft op 2 januari 2009 een eerste schijf van 440.000 euro gestort, op rekening van de vzw Daarkom. Dat is in elk geval zeer verheugend nieuws. Met de investeringssubsidie heeft de Vlaamse Regering ook een addendum bij de basishuurovereenkomst goedgekeurd. Dat addendum voorziet in het optierecht om het huidige huurcontract te verlengen tot 31 januari 2030. Daarmee is een voldoende lange beschikkingsmacht voor de Vlaamse overheid gecreëerd die het investeringsbedrag verantwoordt. Daarmee werd ook tegemoetgekomen aan de opmerkingen van de Inspectie van Financiën.

Alle belangrijke voorwaarden zijn vervuld om Daarkom definitief uit de startblokken te krijgen. Er kan voor een voldoende lange periode worden gehuurd, de Vlaamse overheid kent de investeringsmiddelen toe voor de verbouwing en de Marokkaanse overheid komt, ondanks de scepsis die veel mensen van buitenaf hierover hadden, haar financiële beloftes na.

Om de geplande infrastructuurwerken optimaal te realiseren, is het bouwdoossier opgedeeld in diverse gespecialiseerde loten die toelaten dat de inschrijvers snel beschikbaar kunnen zijn en een zo scherp mogelijke prijs kunnen aanbieden. De toewijzing van de loten gebeurt via de procedure van een openbare aanbesteding. Voor de hele procedure van openbare aanbesteding wordt de vzw Daarkom intensief begeleid door de Afdeling Gesubsidieerde Infrastructuur van de Vlaamse Gemeenschap.

Onlangs verscheen in het Bulletin der Aanbestedingen de offertevraag voor het eerste perceel van de werken, zijnde afbraak, ruwbouw, stabiliteit en architectuur. De offertes werden tot 5 januari 2009 ingewacht en ze werden die dag om 11 uur, zoals de procedure voorschrijft, in openbare zitting gezamenlijk geopend.

De laagste inschrijvingsbedragen situeren zich op de hoogte van de door het bouwteam geraamde kosten. We blijven dus binnen het voorziene budget. Op dit moment worden de ingediende offertes echter nog zeer gedetailleerd nagerekend. Daarna kan de gunning gebeuren.

In de publicatieperiode van het eerste perceel werd de storting van de eerste schijf van de investeringssubsidie van Marokko ontvangen. Meer specifiek biedt deze storting vanuit Marokko de opportuniteit om het eerste perceel van het bouwdoossier op een andere, voor het project gunstigere wijze te benaderen. Een deel van de werken die naar een latere uitvoeringsfase waren verschoven, zouden hierdoor toch mee in het eerste perceel kunnen worden genomen.

Een wijziging – uitbreiding – van de inhoud van dit perceel houdt echter in dat de huidige procedure nog eens moet worden overgedaan. Dit zou een vertraging van zowat anderhalve maand met zich meebrengen. Deze termijn zou door een betere opeenvolging van de werken naar het einde toe nagenoeg volledig kunnen worden ingelopen. Een herformulering van de eerste percelen zou kunnen leiden tot een nog gunstigere eindprijs. Ik heb in elk geval opdracht gegeven aan het bouwteam om zeer snel een minutieuze analyse te maken van de voor- en nadelen van deze mogelijke scenario's, zodat we zeer snel beslissen om ofwel over te gaan tot de gunning van de actuele meest gunstige offerte, dan wel in te spelen op de opportuniteit die zich door de storting van Marokko aandient.

De Vlaamse Gemeenschap en de vzw Daarkom hebben een beheersovereenkomst afgesloten voor de periode 2008-2010. Deze beheersovereenkomst regelt de samenwerking tussen de twee partners voor de realisatie van de voorziene infrastructuurwerken en voor de inhoudelijke werking van Daarkom. De overeenkomst regelt de taken van Daarkom, het kader van de subsidiëring van Daarkom en het engagement van de Vlaamse Gemeenschap.

Het convenant regelt verder de voorwaarden en modaliteiten inzake het beheer en de exploitatie van het

gebouwencomplex La Gaité. De overeenkomst werd op 4 september 2008 door beide partijen ondertekend.

Mijnheer De Craemer, u verwijst naar het feit dat ik gevraagd heb om vooraleer de werkingsmiddelen voor 2009 uit te betalen, ik een volledig jaarprogramma wil ontvangen dat, als ik me niet vergis, volgende week bij mij zal zijn. Ik denk dat daar de verwarring over 1 januari bestond. Het kan zijn dat ik me zelf daar ooit eens in heb vergist en over een beheersovereenkomst heb gesproken, terwijl die beheersovereenkomst al is getekend, waar ik het jaarplan bedoelde.

Het is in ieder geval duidelijk dat we niet noodzakelijk wachten tot de bouwwerken helemaal af zijn om de werking van Daarkom 100 percent op te starten.

De Vlaamse Gemeenschap heeft de afgelopen jaren reeds heel wat geïnvesteerd in het Daarkom-project. Zoals ik ook in november in deze commissie heb aangegeven, is het gros van deze werkingsmiddelen die in 2007 en 2008 aan vzw Daarkom werden toegekend, voor een aanzienlijk deel bestemd voor de uitvoering van de huurverplichtingen van de Vlaamse Gemeenschap voor het gebouwencomplex. Het restbedrag van de middelen, namelijk de eigenlijke werkingsmiddelen, 60 percent van het subsidiebedrag of 485.000 euro, werd de voorbije jaren maar zeer gedeeltelijk uitgegeven, net omdat er nog geen publieksprogramma werd gerealiseerd. Zowel in 2007 als in 2008 wordt een deel van het subsidiebedrag gebruikt om een specifiek omschreven reserve op te bouwen waarmee vanaf 2009 inderdaad de inhoudelijke werking mee kan worden uitgebouwd en gerealiseerd. Deze gecumuleerde reserve bedraagt op 1 januari 2009 zowat 300.000 euro.

Recent werd, in gezamenlijk overleg tussen de raad van bestuur van vzw Daarkom en mezelf, de eerste fase van de opstart, de projectfase, afgesloten en werd er een nieuwe fase aangevat, de operationele fase. Bedoeling van deze fase is dat een klein team, dat ook na de beëindiging van de bouwwerken zal instaan voor de inhoudelijke werking van Daarkom, een specifiek publieksprogramma zal uitbouwen, om zo snel mogelijk een breed publiek op een verrassende en aangename wijze met de werking van Daarkom in contact te brengen. Hier maakt de raad van bestuur momenteel ernstig werk van.

Indien de geplande verbouwingswerken aan Daarkom nog in de eerste jaarhelft van 2009 kunnen worden afgewerkt, zou dat heel veel mensen bijzonder gelukkig maken. Dat dit ook daadwerkelijk zal gebeuren, ligt niet voor de hand. Ik maak me echter sterk dat de datum van juli 2009, indien niet gehaald, dan toch niet ruim zal worden overschreden. Hoe dan ook wil ik een vooropening realiseren voor de zomer waardoor in ieder geval de werking van Daarkom wordt gestart,

ook al is dat niet volledig in de gebouwen zelf omdat daar nog bijkomende werken zullen worden uitgevoerd.

De voorzitter: De heer De Craemer heeft het woord.

De heer Gino De Craemer: Mijnheer de minister, ik dank u voor het antwoord. Het ziet er al beter uit ten opzichte van de situatie tijdens de commissievergadering van 13 november 2008. Paul Corthouts heeft gezegd dat binationale projecten altijd moeilijk zijn. Ik heb daar uiteraard begrip voor. De opening werd echter reeds verschillende keren aangekondigd, oorspronkelijk zelfs medio 2007. Dat is al lang geleden. In november zei u nog te hopen de opening mee te maken.

Minister Bert Anciaux: Het gebeurt wel vaker dat ik optimistisch ben.

De heer Gino De Craemer: U bent heel optimistisch geweest. Mijnheer de minister, ik voel toch aan dat u per se een opening wil meemaken, want u zult een vooropening doen.

Minister Bert Anciaux: Weet u waarom ik graag een opening zou meemaken? Omdat ik dan zeker ben dat het open is.

De heer Gino De Craemer: Er werd voor die verbouwing en voor de werkingssubsidies een aanzienlijk bedrag ter beschikking gesteld. Er is al een aanzienlijk bedrag geïnvesteerd voor de architectenplannen. Het minste dat we kunnen verwachten is dat er schot in de zaak komt. Het is uiteraard positief te horen wat er ondertussen allemaal is gebeurd, maar dat vind ik maar heel logisch. Ik kan u enkel feliciteren met de inspanningen die zijn gebeurd.

Ik vraag me ook af of er nog gesprekken zijn geweest met de Marokkaanse overheid. Ik vind het belangrijk dat er al op 2 januari een bedrag is gestort door de Marokkaanse overheid. Ik vraag me af of ze de oorspronkelijke voorwaarden die ze koppelde aan een investering van honderd miljoen, geheel of gedeeltelijk laat vallen.

Minister Bert Anciaux: Vlak voor de kerstvakantie was er in de Universiteit Antwerpen een colloquium waar ik een onderhoud heb gehad met mijn collega-minister Ameer van de Marokkaanse regering. Ik kan u verzekeren dat hij voor 100 procent een opening in maart wil realiseren. Ze hebben natuurlijk een aantal regels waaraan ze zich moeten houden, maar hij heeft me verzekerd dat dat op de meest soepele wijze zal gebeuren omdat dit project voor de Marokkaanse overheid internationaal als pilootproject wordt beschouwd. Het is een project dat ze nadien op andere plaatsen willen realiseren.

Zowel de regering, de eerste minister en de bevoegde minister inclusief, als de koning hebben zich volmondig achter dit project geschaard. Ze willen dat het vooruit gaat, uiteraard met inachtneming van de wettelijke

regels. Ze hebben bijzonder weinig bijkomende eisen gesteld.

De heer Gino De Craemer: Wat de openbare aanbesteding betreft, zullen we dus niet struikelen over juridische zaken.

Minister Bert Anciaux: We volgen, zeker voor onze middelen, volledig de Europese regels inzake de aanbesteding. De discussie draait om de vraag of de middelen die Marokko ter beschikking stelt, ook die regels moeten volgen. Normaal gezien is dat natuurlijk niet het geval.

De voorzitter: Het incident is gesloten.
